

Ukazatele rentability (výnosnosti, ziskovosti)

Vyjadřují schopnost podniku vytvářet zisk. Čím je jejich hodnota větší, tím lépe. Některé průměrné údaje českých podniků zveřejňuje Český statistický úřad.

Je to poměr zisku (zisku po zdanění) k základně, v základně je něco, co zisk ovlivňuje.

Vybrané ukazatele: rentabilita tržeb, kapitálu, vlastního kapitálu, nákladů.

Tabulka: ukazatele rentability

Ukazatel	Způsob výpočtu
Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)	čistý zisk nebo ztráta / vlastní kapitál
Rentabilita aktiv (ROA)	EBIT / celková aktiva
Rentabilita dlouhodobě investovaného kapitálu (ROCE)	EBIT / (vlastní kapitál + dlouhodobé závazky)
Rentabilita tržeb (ROS)	čistý zisk nebo ztráta / celkové tržby
Rentabilita nákladů (ROC)	čistý zisk nebo ztráta / celkové náklady
Čisté ziskové rozpětí	čistý zisk nebo ztráta / celkové výnosy

Např. Rentabilita vlastního kapitálu = $Zisk / \text{Vlastní kapitál} = 0,3$

1 koruna vlastního kapitálu znamená 30 haléřů zisku.

Ukazatele zadluženosti

ukazatele zadluženosti hodnotí úvěrové zatížení podniku. Zadluženost podniku by se vždy měla pohybovat v určitých mezích. Platí obecné pravidlo, že vyšší zadluženost je akceptovatelná jen za předpokladu vyšší rentability.

Ukazatele zadluženosti = $\text{cizí kapitál} / \text{celkový kapitál}$

Ukazuje, v jakém rozsahu je podnik financován cizím kapitálem. Je důležitý především pro banky.

- do 30 % - nízká míra zadluženosti
- do 50 % - střední míra zadluženosti
- do 70 % - vysoká míra zadluženosti
- nad 70 % - riziková zadluženost

Obdobou tohoto ukazatele je finanční nezávislosti podniku = $\text{vlastní kapitál} / \text{celkový kapitál}$

Zadluženost podniku upřesňuje ukazatel úrokového krytí. Ukazatel vyjadřuje, kolikrát je zisk včetně úroků vyšší než úroky (měl by se pohybovat okolo 8) = $(zisk + úroky) / \text{úroky}$

Úrokové krytí:

- doporučená hodnota = 3
- kritická hodnota = 1

Tabulka: ukazatele zadluženosti

Ukazatel	Způsob výpočtu
Úrokové krytí	EBIT / nákladové úroky
Míra zadluženosti vlastního kapitálu	cizí zdroje / vlastní kapitál
Míra celkové zadluženosti	cizí zdroje / celková aktiva

Ukazatele zadluženosti s výjimkou úrokového rozpětí vyjadřujeme v procentech.

Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity hodnotí schopnost podniku být strojem na peníze. Tzv. obrat musí být co nejvyšší (zásoby by se měly obrátit v podniku během roku co nejvíce), tzv. doba obratu co nejnižší (peníze v zásobách, pohledávkách a závazcích by měly být v podniku co nejkratší dobu). Obě věci spolu souvisejí.

Tabulka: ukazatele aktivity

Ukazatel	Způsob výpočtu
Obrat aktiv	celkové tržby / celková aktiva
Obrat zásob	celkové tržby / zásoby
Obrat pohledávek	celkové tržby / pohledávky
Doba obratu závazků	krátkodobé závazky / denní tržby
Doba obratu zásob	zásoby / denní tržby
Doba obratu závazků	krátkodobé závazky / denní tržby
Doba obratu pohledávek	krátkodobé pohledávky / denní tržby

Obrat vyjadřujeme v jednotkách (tzv. obrátkách za rok), dobu obratu ve dnech.

Pokud prohodíme čítec a jmenovatel u obratových ukazatelů, dostaneme veličinu „vázanost“.

Ukazatele likvidity

Vyjadřují schopnost podniku dostat svým krátkodobým závazkům.

Likvidita – schopnost majetku přeměnit se na peníze

Likvidnost – schopnost dostat svým krátkodobým závazkům

Solventnost – schopnost dostat svým závazkům kdykoli

Každý majetek podniku je jinak likvidní. Nejlídnější jsou hotové peníze a prostředky na účtu, dále cenné papíry, vklady s výpovědní lhůtou, pohledávky, zásoby a nakonec investiční majetek.

Tabulka: ukazatele likvidity

Ukazatel	Způsob výpočtu
Běžná likvidita	Finanční prostředky / krátkodobé závazky
Krátkodobá likvidita	(Finanční prostředky + krátkodobé pohledávky) / krátkodobé závazky
Dlouhodobá likvidita	(Finanční prostředky + krátkodobé pohledávky + zásoby) / krátkodobé závazky

Pro určení přijatelné výše ukazatelů likvidity neexistuje žádné pevné pravidlo. Záleží na velikosti podniku, charakteru výroby, toho finančních prostředků v daném podniku (kde je pravidelný tok prostředků, může být nižší).

Ukazatele likvidity vyjadřujeme v bezrozměrných jednotkách.

Ukazatele náročnosti

- ukazatel materiálové náročnosti = náklady na materiál/tržby (výnosy)
- náročnost na zaměstnance = mzdové náklady/tržby

Zdroje: finance.cz, businessinfo.cz